

תורה שבעל-פה

דינים ומבוא לתושבע"פ לנבחנים ברמה של 5 יח"ל
יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון — דינים על פי "נתיבות הכשרות"

— $(8 \times 3) + (9 \times 3)$ — 51 נקודות

"קיצור שולחן ערוך"

— $(5 \times 4) + (9 \times 1)$ — 29 נקודות

פרק שני — שאלות כלליות ומושגים בהלכה

— (10×2) — 20 נקודות

פרק שלישי — מבוא לתושבע"פ

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: כל חומר עזר.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — דינים

על פי "נתיבות הכשרות" ו"קיצור שולחן ערוך"

(51 נקודות)

בפרק זה עשר שאלות (1-10), ומהן עליך לבחור בשש:

בשלוש מהשאלות 1-5 ובשלוש מהשאלות 6-10.

שים לב: אין צורך לציין מקור.

בחר בשלוש מהשאלות 1-5, ובכל שאלה שבחרת ענה על שני הסעיפים א-ב.

(לכל שאלה — 9 נקודות; סה"כ — 27 נקודות)

1. א. הסבר כיצד מכשירים כבד בכל אחד מהמכשירים האלה:

(1) כיריים של גז

(2) תנור חשמלי

(5 נקודות)

ב. בשר בקר שלא הוכשר ושהה במקפיא יותר משלושה ימים — יש מחלוקת אם אפשר להכשירו.

הסבר את המחלוקת. (4 נקודות)

2. אדם מישראל (לא כוהן ולא לוי) המתגורר בארץ-ישראל, קטף מאה תפוחים מעצים שבחצרו,

בשנת מעשר שני.

א. תאר את סדר הפרשת תרומות ומעשרות שעליו להפריש, בזמן שחובת תרומות ומעשרות

היא מהתורה. בתשובתך כתוב כמה פירות (בערך) יישארו בידיו של המפריש.

(6 נקודות)

ב. מהי הכמות שנוטלים בימינו מהפירות העומדים להפרשה, ומה יש לעשות עם הפירות

שהופרשו? (3 נקודות)

3. א. בנוגע לכל אחד מהכלים (1)-(2) שלפניך, כתוב כיצד יש להכשירו לפסח, והסבר מדוע יש להכשירו דווקא באופן הזה.
- (1) רשת לצלייה על גבי האש
- (2) סיר בישול
- (5 נקודות)
- ב. (1) מי שהגעיל מחבת גדולה עד הידית, ואחר כך הגעיל את הידית — האם ההגעלה הועילה? נמק.
- (2) מי שהטביל מחבת גדולה עד הידית, ואחר כך הטביל את הידית — האם הטבילה הועילה? נמק.
- (4 נקודות)
4. א. מהו בשר בקר "חלק" (גלאט), ומדוע אין מחפשים מומים נוספים בבהמה? (5 נקודות)
- ב. ביצה שנמצא בה דם — באיזה מקרה אסור לאכול אותה, ומדוע? (4 נקודות)
5. א. ציין ארבעה דברים שיש להשגיח שיהיו כהלכה, בעת הכנת פיתות במאפיית פיתות. (4 נקודות)
- ב. אם לא הייתה השגחה בעת הכנת הפיתות, ולא הקפידו על הדברים שציינת בסעיף א:
- (1) ציין בעיה הלכתית אחת שאפשר לפתור אותה לאחר האפייה. הסבר כיצד אפשר לפתור את הבעיה שציינת.
- (2) ציין בעיה הלכתית אחת שאי־אפשר לפתור אותה. (5 נקודות)

בחר בשלוש מהשאלות 6-10, ובכל שאלה שיש בה סעיפים ענה על כל הסעיפים.
(לכל שאלה – 8 נקודות; סה"כ – 24 נקודות)

6. א. (1) "גדולה אונאת דברים מאונאת ממון".

ציין שתי סיבות לכך.

(2) אסור להזמין חבר לאירוע אם ידוע שהוא לא יוכל להשתתף בו.

הסבר מדוע.

(5 נקודות)

ב. בעת מתן הלוואה יש לנקוט אחת משלוש דרכים כדי להבטיח את החזרתה.

מה הן שלוש הדרכים? (3 נקודות)

7. א. אדם שכר דירה והתחייב לשלם דמי שכירות בכל חודש, אך במשך כמה חודשים סירב

בתוקף לשלם למשכיר את שכר הדירה, אף על פי שהמשכיר תבע זאת ממנו.

על איזה לאו הוא עובר? בתשובתך כתוב את מהות האיסור. (4 נקודות)

ב. מהי הדרך המעולה ביותר לקיים מצוות צדקה, ומדוע זוהי הדרך המעולה ביותר?

(4 נקודות)

8. א. יאיר יצא לקניות בשוק. כשעבר בסמטה צדדית, ניגש אליו אדם, הראה לו נעלי הרים

חדשות והציע למכור לו אותן בחצי מהמחיר המקובל בשוק.

ממה צריך יאיר לחשוש, ועל איזה איסור יעבור אם יקנה את הנעליים? (4 נקודות)

ב. בעל תחנת דלק כיוון את מד הדלק במשאבה באופן שהקונים שילמו על הדלק מחיר גבוה

מהמוצהר.

כיצד יכול בעל התחנה לתקן את מעשיו? (4 נקודות)

9. א. מִנֵּה אַרְבַּע פרטים שיש להקפיד עליהם בבחירת מקומה של המזוזה, בעת קביעתה בפתח

הבית. (5 נקודות)

ב. באיזו תדירות יש לבדוק את המזוזה בבית פרטי, ובאיזו תדירות יש לבדוק מזוזה במקום

ציבורי? (3 נקודות)

10. ג: "שמעתי שאהוד קנה מכונית יוקרתית, ואני יודע בוודאות שיואב המוכר רימה אותו. ליואב

יש שותף – יונתן, גם עליו יש לי מה לומר, אבל אני מעדיף לשתוק".

ד: "מה שסיפרת על יואב חשוב לי במיוחד".

מנה שלושה איסורים שעברו המשוחחים בשיחה זו. לגבי כל איסור ציין אילו מילים בדברי

המשוחחים הם העברה. המשך בעמוד 5/

פרק שני — שאלות כלליות ומושגים בהלכה (29 נקודות)

ענה על חמש שאלות:

על שאלה 11 (חובה) (9 נקודות), ועל ארבע מהשאלות 12-17 (לכל שאלה — 5 נקודות).
ענה בקצרה, אין צורך לנמק ולבסס את התשובות.

11. שאלת חובה

א. כתוב איזו ברכה ראשונה יש לברך על כל אחד מהמאכלים והמשקאות האלה:

(1) תירס מבושל

(2) אבוקדו

(3) מיץ תפוחים (ללא חתיכות פרי)

(4) ענבים

(5 נקודות)

ב. כתוב איזו ברכה אחרונה יש לברך לאחר אכילה (כשיעור) של:

(1) תמרים

(2) אורז

(4 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 12-17.

12. לפניך שלוש תוספות שמוסיפים לברכת המזון בזמנים שונים.

בנוגע לכל אחת מהתוספות, כתוב מה הדין אם אדם סיים לברך ברכת המזון, ואז נזכר שלא אמר את התוספת.

א. "יעלה ויבוא" בראש חודש

ב. "על הנסים" בחנוכה

ג. "רצה והחליצנו" בסעודת ליל שבת

13. מאיזה סוג מצוות נשים פטורות? כתוב שתי דוגמאות למצוות השייכות לסוג זה, ובכל זאת נשים

חייבות לקיימן.

14. ציין שלושה סוגים של מוקצה בשבת, והדגם כל אחד מהם.

15. הסבר מה עושים בליל הסדר בארבעת השלבים ("סימנים") האלה: מגיד, מרור, כורך, צפון.

16. כתוב בנוגע לכל אחת מהפעולות שלפניך אם מותר לעשות אותה בימי חול המועד. במקרים

המותרים, כתוב את סיבת ההיתר.

א. לבנות סוכה בחול המועד סוכות

ב. להשקות גינה שמתייבשת

ג. לתקן מכונת כביסה שהתקלקלה

17. ציין שני הבדלים בין דיני התענית בי"ז בתמוז לבין דיני התענית בט' באב. /המשך בעמוד 6/

פרק שלישי — מבוא לתושבע"פ (20 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 18-20 (לכל שאלה — 10 נקודות).

18. שני רבנים מתקופת הראשונים (לפני השו"ע) כתבו ספרי הלכה בסדר שונה מהתלמוד.

א. ציין את שמות הרבנים ואת שם הספר שכתב כל אחד מהם. (6 נקודות)

ב. נגד אחד מהספרים האלה פורסמו הסתייגויות.

באיזה ספר מדובר? כתוב הסתייגות אחת. (4 נקודות)

19. "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, כפת תמרים" (ויקרא, כ"ג, מ').

לפניך שתי דרשות חז"ל:

דרשה א: "ולקחתם לכם": משלכם ולא את הגזול, מכאן אמרו: אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של חג בלולבו של חברו.

דרשה ב: "ולקחתם לכם ביום הראשון" ... אלו שבע מצוות שבחג, ואלו הן: ד' מינים שבלולב... אלא במה שישראל יוצאים מלפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגיהן בידן, אנו יודעין שישראל הם המנצחים [בדין של ראש השנה ויום הכיפורים], לפיכך משה מזהיר לישראל ואומר להם: 'ולקחתם לכם ביום הראשון'."

ציין איזו דרשה מקוּחַה ממדרש רבה ואיזו לקוּחַה מהספרא. נמק את תשובתך.

20. א. בספרות התנאים והאמוראים מובאים דברי אגדה רבים ובהם תכנים קשים להבנה.

לפי רמח"ל, מדוע הדברים נכתבו כך? (5 נקודות)

ב. באחד מספרי ההלכה החשובים בדורות האחרונים משולבים באופן נרחב גם דברי אגדה.

(1) מהו הספר, ומיהו מחברו?

(2) כיצד מנמק המחבר שילוב זה?

(5 נקודות)

בהצלחה!